

SOSYAL PUANLAMA SİSTEMLERİNDE AYRIMCILIK YASAĞI

*Av. Bahar ÇAKMAK

Anahtar Kelimeler: Algoritmik Ayrımcılık, Sosyal Puanlama, Otonom Karar Mekanizmaları, Sosyal Kredi Sistemi

İstanbul Barosu Bilişim Hukuku Komisyonu

Yapay Zekâ Çalışma Grubu

GİRİŞ

Gelişen veri işleme ve yapay zekâ (YZ) teknolojileri karar verme ve yönetim mekanizmalarını köklü bir şekilde değiştirmektedir. Algoritmik karar mekanizmaları sayesinde zaman ve masraftan tasarruf sağlanmakta; verimlilik artmakta ve daha kesin sonuçlar elde edilmektedir. İnsan kaynaklı önyargı ve yanlılığın dışlanması ve veriye dayanması nedeniyle bu kararların objektif, tutarlı ve adil olduğu düşünülmektedir.¹ Bir hak, sonuç veya avantajın başarının ve yeterliliğin ispatına bağlı olduğu yönündeki yaygın kanı da bu sistemlerin meşruiyetini arttırmaktadır.

Otonom karar sistemi örneklerinden biri de “sosyal puanlama sistemi” (*social scoring*) uygulamalarıdır. Sosyal puanlama sistemleri kamu veya özel sektör fark etmeksizin sağlık, eğitim, ulaşım, sigorta, sosyal yardımlar, işe alım, emlak ve konut, kredi ve finansman, kolluk faaliyetleri, ceza sistemi gibi birçok alanda uygulanmaktadır. Ancak uygulamada serbestlik birey ve toplum için ciddi sakıncalar içermektedir. Bu kapsamda ayrımcılık yasağının ihlali tüm temel hak ve özgürlükleri doğrudan ve dolaylı olarak etkilemektedir. Sanıldığından çok daha yaygın olması ve tespit edilmesinin zorluğu ihlalin etkisini ve ağırlığını arttırmaktadır.

Yazımızda sosyal puanlama sisteminin tanımı, kapsamı ve en bilinen örneklerinden Çin’de uygulanan sosyal kredi sistemi (*social credit system*, SCS) örneği incelenecektir. Bununla birlikte algoritmik sistemlerde ayrımcılığın önlenmesi çerçevesinde öne çıkan hukuk düzenlemeleri ve konuyla ilgili literatürde atıfta bulunulan bazı yabancı yargı kararlarına yer verilecektir. Konunun geniş ve çok katmanlı bir yapı arz etmesi nedeniyle çalışmamız kapsayıcı bir nitelik taşımamaktadır.

¹ Alina Köchling, Marius Claus Wehner, “Discriminated by an algorithm: a systematic review of discrimination and fairness by algorithmic decision-making in the context of HR recruitment and HR development”, *Business Research* 13, (2020): 795–848. <https://doi.org/10.1007/s40685-020-00134-w>.

1. Sosyal Puanlama Sistemi Nedir?

Sosyal puanlama sistemi, kişiler hakkında verilen kararlarda çeşitli veri kümelerine dayanılarak oluşturulan sayısal değerlere göre kişilerin değerlendirilmesidir. Sistemde, kişiyle ilgili veriler analiz edilerek bir algoritmaya göre kişinin ilerideki davranışları hakkında gelecek öngörüsü ifade eden sayısal olasılık değeri oluşturulmaktadır. Puanlama yapan algoritmanın beklentilerine ne kadar yakın veriler elde edilirse o derece yüksek puan elde edilmektedir. Bu puanlar karar verme mekanizmalarında kullanılarak toplumdaki birey veya grupları kategorize etme, karşılaştırma, değerlendirme, ölçme ve sınıflandırma işlemleri gerçekleştirilmektedir.²

Avrupa Birliği Yapay Zekâ Yasası (AB YZY) gerekçesinde, gerçek kişi ve grupları sosyal puanlama sistemine tabi tutan YZ sistemlerinde (YZS) işlenen veri kapsamı ve çeşitliliğinin genişliğine dikkat çekilmektedir. Sayısal hesap ve analizlerde bilinen, çıkarım yapılan ve öngörülen kişisel özellikler ve kişilik özellikleri ile çeşitli bağlamlarda elde edilen davranışlar

kullanılmaktadır. Bu şekilde oluşturulan sayısal puanlara göre yapılan değerlendirme ve sınıflandırılmalar ölçsüz ve haksız muamele riski taşıdığından ayrımcılığa ve dışlanmaya yol açabilmektedir.

2. Çin Sosyal Kredi Sistemi

Sosyal puanlama uygulamalarının en çarpıcı örneği Çin'deki sosyal kredi sistemidir. Çin'in piyasa ekonomisine geçişinden sonra finansal güvenilirliğin tespiti için Batı'daki kredi sistemleri örnek alınarak sistemin ilk temelleri atılmıştır. Diğer yandan yolsuzluk, piyasada dürüst işlem ilkesine aykırı ticari skandallar ve toplumsal vicdanı yaralayan birçok hadise Çin hükûmetini daha geniş ölçekte "güven" konusunda inisiyatif almaya sevk etmiştir.³ Entelektüel, ideolojik ve tarihi birikimi yanında Çin'de anayasal güvenceler ve insan haklarının gelişmemesi de SCS'ye olanak tanımıştır. Sistem resmi olarak 2014 yılında "SCS Planlama Haritası (2014-2020)" belgesiyle tanıtılmıştır. Bu kapsamda yönetim, ekonomi, hukuk ve toplum olmak üzere dört ana alanda güvenilirlik ve etik değerlerin inşası hedeflenmektedir. Sistem ticari işletmelerle

² Letizia Comel, "Scoring Systems in the General Data Protection Regulation and Artificial Intelligence Act: A Critical Appraisal", *Maastricht Centre for European Law Master Thesis Series*, No. 2025/03, (2025): 4-6.

³ Christopher Lloyd Truksa, "Trust the Process: Evaluating China's Social Credit Systems", *ASIANetwork Exchange A Journal for Asian Studies in the Liberal Arts*, 29(1), (2025). doi: <https://doi.org/10.16995/ane.11259>.

birlikte gerçek kişileri kapsamaktadır⁴. SCS, kırkın üzerinde yerel pilot uygulamadan oluşan parçalı bir yapıdır ve farklı uygulama modelleri bulunmaktadır. Standart ve koordine tek bir sistem inşa edilmesi amacıyla reformlar yapılmakta ve çalışmalar sürmektedir.⁵

SCS’de güven sistemi, ödülle teşvik ve haklardan mahrum ederek cezalandırma üstüne kurulmuştur. Bu kapsamda konu veya sektöre göre kurumların yetki alanı içinde birbirinden farklı puanlama sistemleri ve kara listeler bulunmaktadır. Kurumlar arası entegrasyon ilişkisine göre eş zamanlı olarak birden fazla kara listeye girmek mümkündür. Sistemde kişilerin davranışları finansal güvenilirlik, iş etiği, idarede bütünlük ve dürüstlük, hukuki yaptırımlar, uyum politikaları, ekonomik, sosyal ve politik davranışların hukuk normlarına ve etik değerlere uygunluğu bağlamında çeşitli ölçütlere göre değerlendirilerek “güven” puanı oluşturulmaktadır. Bu kapsamda sisteme uyum sağlamayanlar kara listeye atılmaktadır. Kara liste ciddi sonuçları

beraberinde getirmektedir ve listeden çıkmak uzun zaman alabilmektedir. Eğitim, seyahat ve ulaşım imkânlarından dışlanmak, ekonomik, finansal veya sosyal yardım olanaklarından mahrumiyet, kamu veya özel sektörde istihdam olasılığının ciddi derece azalması, daha fazla denetim, afişe edilerek adın karalanması, ticari saygınlığın ve faaliyetlerin olumsuz etkilenmesi gibi birçok olumsuz sonuç ortaya çıkmaktadır. Eylemin niteliğine göre sigortacılık, finans, emlak, çevre, gıda, enerji gibi farklı sektörlerde özel cezalar da bulunmaktadır. Olumlu davranış sergileyenler ise kırmızı listenin ayrıcalıklarıyla ödüllendirilmekte; ekonomik, ticari, sosyal ve usuli birçok avantajdan yararlandırılmaktadır.⁶

SCS’de sayısal ölçüm ve sınıflandırmaya sonuç bağlayan puanlama sistemleri, eşitsizliklerin maskelenmesine ve artmasına neden olmaktadır.⁷ Bu konuda hata ve önyargı riskinin yanında bir konudaki güvensizlik etiketi haksız bir şekilde başka konulara sirayet

⁴ Rogier Creemers, “China’s Social Credit System: An Evolving Practice of Control”, (2018), <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3175792>; State Council of the People’s Republic of China, “Planning Outline for the Construction of a Social Credit System (2014–2020)”, Çev. Rogier Creemers, *China Copyright and Media* (blog), Ed. Rogier Creemers, (June 14, 2014). Last modified April 25, 2015, <https://chinacopyrightandmedia.wordpress.com/2014/06/14/planning-outline-for-the-constructionofasocialcredit-system-2014-2020/>.

⁵ Truksa, “Trust the Process: Evaluating China’s Social Credit Systems”; Drew Donnelly, “China

Social Credit System Explained – What Is It & How Does It Work?”, *Remote People*, 14.02.2026, <https://remoteppeople.com/china-social-credit-system-explained/>.

⁶ Creemers, “China’s Social Credit System: An Evolving Practice of Control”; Donnelly, “China Social Credit System Explained – What Is It & How Does It Work?”.

⁷ Chungheng Liu, Akos Rona-Tas, “Trusting by Numbers: An Analysis of a Chinese Social Credit System Governance Infrastructure”, *Critical Sociology* 51, no. 6 (2025): 1247-1265. <https://doi.org/10.1177/08969205241246528>.

edebilmektedir⁸. Çeşitli araştırmalar, düşük gelire sahip veya kırsalda yaşayan kişilerin daha fazla cezalandırılıp daha az ödüllendirildiğini göstermektedir. Daha az dijital erişim ve kısıtlı iş olanakları bu kişilerin pozitif puan kazanmasına engel olmaktadır. Birçok farklı veri tabanından oluşan yapıda tutarsız ölçütlere ve değişen uygulamalara rastlanmaktadır. Bunun dışında da uyum ve etik çalışmalarının ötesinde toplum mühendisliğine varan uygulamalar, gizlilik ve güvenlik, temel hak ve özgürlüklerin kısıtlanması, bilgilendirme yapılmaması, düzenlemelerin dağınıklığı nedeniyle ortaya çıkan hukuki belirsizlik, etkin başvuru yollarının olmaması, kara listeden çıkarılma süreçlerine ilişkin prosedürlerin karmaşıklığı gibi başka sorunlar bulunmaktadır.⁹

3. Algoritmik Ayrımcılık

Algoritmik ayrımcılık, algoritmik teknolojilerde ortaya çıkan bir ayrımcılık türüdür ve belli kişi veya gruplar aleyhine çok farklı şekillerde tezahür etmektedir. YZS'deki ayrımcılık sorunu teknik ve sosyal nedenlerden ileri gelmektedir. Algoritma geliştiricilerinden ve modelden kaynaklı sorunlar, otonom öğrenme

aşamasındaki hatalı ve eksik tespitler ve YZS'nin sonradan manipüle edilmesi gibi hususlar ayrımcılığın teknik nedenlerine işaret etmektedir. Bununla birlikte toplumda mevcut ayrımcılığın iktibas edilmesi ve insanların kendi fikirlerini destekleyen sonuçlara haksız güven geliştirerek algoritmik çıktıları eleştirmeden otomatik olarak tasdikleme eğilimi de ayrımcılığın tespitini zorlaştırmaktadır.¹⁰

Ayrımcılık yasağı kapsamında doğrudan korunan ayrımcı ölçütlere dayalı ayrımcılık kolay tespit edilebilmektedir. Ancak eğitim veri kümesi veya korunan ölçütlerle korelasyon ilişkisi içindeki dolaylı ölçütler nedeniyle sistemdeki yanlış bileşenlerden kaynaklı ayrımcılık, en çok görülen algoritmik ayrımcılık türlerindendir. Bu kapsamda eğitim veri kümesinde az temsil edilen ölçüt veya gruplar adil bir dağılım oluşturulmasına engeldir. Algoritmada seçilen veya ağırlıklandırılan nesnel ve objektif görünen özellikler veyahut başka dolaylı ve örtülü özellikler, korunan ölçütlere temas ederek dolaylı ayrımcılığa neden olmaktadır. Örneğin, çevrimiçi davranışlar haksız ve farklı muamelelere neden olabilmektedir. Algoritmanın özgeçmişteki boşluğu

⁸ Truksa, "Trust the Process: Evaluating China's Social Credit Systems".

⁹ Ashley Dudarenok, "China's Social Credit System In 2025: How It Works And What It Really Means", Chozan, 4.11.2025, <https://chozan.co/chinas-social-credit-system/>.

¹⁰ Council of Europe, *Explanatory Report to The Council Of Europe Framework Convention on Artificial Intelligence and Human Rights, Democracy and the Rule of Law*, 5.09.2024, s. 16-17.

olumsuz nitelik olarak değerlendirmesi, kanuni haklarını kullanan çocuk sahibi kadınların iş ve çalışma hakkına müdahale teşkil edebilmektedir. Çevrimiçi reklamcılık ve anlık fiyatlandırma sistemlerinde dezavantajlı kişilerin daha yüksek fiyatlarla karşılaştığı, avantajlı teklif ve ilanlardan mahrum bırakıldığı görülmektedir. Henüz açıkça tespit edilmemiş başka haksız ve ölçsüz muameleler de söz konusu olabilmektedir.¹¹

4. Hukuki Düzenlemeler

Ayrımcılık yasağı, birçok ülkede anayasa, kanun ve çeşitli düzenlemelerle korunmaktadır. Türk hukuk sisteminde, T.C. Anayasası m. 10'da "kanun önünde eşitlik" ilkesiyle güvence altındadır. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, Birleşmiş Milletler (BM) Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşmesi, BM Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi başta olmak üzere birçok sözleşme de ayrımcılık yasağını koruma altına almaktadır. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi m. 14'te temel hak ve özgürlükler bakımından, 12 No'lu Protokol'de ise hukuken temin edilmiş tüm haklar bakımından ayrımcılık yasaklanmaktadır. Ayrımcılık yasağı hem hak hem de temel hak ve özgürlüklerin

yararlanılmasına hâkim temel bir ilke olarak kabul görmektedir. Bu kapsamda "nesnel ve makul bir gerekçe olmaksızın, konuyla ilgili benzer durumda olan kişilere farklı muamele" edilmesi yasaklanmaktadır. Dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep, siyasal veya diğer kanaatler, ulusal veya toplumsal köken, ulusal bir azınlığa aidiyet, servet, doğum gibi nedenler farklı muamele gerekçesi kabul edilemez. Bununla birlikte yasaklı kıstaslar kişiliğin unsuru olan, kişisel tercih yoluyla oluşan veya kendiliğinden doğan başka kişisel özellikleri de içermektedir¹². Türk Anayasası'na göre yasama, yürütme, yargı organları ve idari makamlarla birlikte "diğer kuruluş ve kişiler" de ayrımcılık yasağına uymakla yükümlüdür. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu, Türk Ceza Kanunu ve İş Kanunu gibi başka kanun ve düzenlemelerde de ayrımcılık yasağıyla ilgili hükümler bulunmaktadır

Algoritmik ayrımcılık bağlamında ayrımcılık yasağıyla ilgili düzenlemeler yer bulmaktadır. Ancak algoritmik sistemlerin kendine has özellikleri nedeniyle uygulamada belirsizlik ve sorunlar ortaya çıkmaktadır. Bilinen ayrımcılık çeşitlerinin algoritmik ayrımcılıkla tam anlamıyla

¹¹ Xukang Wang, Ying Cheng Wu, Xueliang Ji, Hongpeng Fu, "Algorithmic discrimination: examining its types and regulatory measures with emphasis on US legal practices", *Frontiers in Artificial Intelligence*, 21.05.2024, doi: 10.3389/frai.2024.1320277.

¹² AYM, Tuğba Arslan [GK], B. No: 2014/256, 25/6/2014, p. 102 vd. AYM, Hüseyin Kesici [1. B.], B. No: 2013/3440, 20/4/2016, p. 53-58.

örtüşmemesi algoritmik ayrımcılığın tanımlanmasını ve tespitini zorlaştırmaktadır. Bilgi asimetrisi, teknik konulara ilişkin engeller ve karmaşık nedensellik ilişkisi dolayısıyla ispat ve sorumluluk rejimine dair usuli sorunlar bulunmaktadır. Görünürde objektif ölçütlerle oluşturulan algoritmik sınıflandırmalardan kaynaklı ayrımcı uygulamaların, ayrımcılık yasağı çerçevesinde hukuki koruma kapsamında olup olmadığı tartışmalıdır. Bireylerin grup tabanlı örüntülerle ilişkilendirilmesi ve genellikle bir vakada birden fazla yasaklı ölçütün bir arada kullanılması da hukuki zorluklara neden olmaktadır¹³. Bu nedenle özel olarak algoritmik sistemlerde ayrımcılığı hedefleyen hukuki düzenlemelere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu kapsamda AB ve çeşitli uluslararası kuruluşlar ön plana çıkmaktadır.

a. Avrupa Birliği

AB YZY, kişileri sosyal puanlama sistemine tabi tutan YZS'ni özel olarak düzenleme altına almıştır. Bu konuda Çin'deki SCS uygulamasına duyulan

endişeler nedeniyle yasaklama yoluna gidilmiştir¹⁴. Yasaya göre, kişi veya kişi grupları için (i) verinin üretildiği veya toplandığı bağlamla ilgisi olmayan bir ortamda ve/veya (ii) davranışa veya davranışın ağırlığına nispetle orantısız ve gerekçesiz şekilde zararlı sonuçların ortaya çıkmasına veya olumsuz muameleye neden olan YZS'nin kullanımı kabul edilemez. YZY m. 5/1(c) bunların piyasaya arz edilmesini, hizmete sunumunu ve kullanımını yasaklamaktadır. Ancak hukuka uygun ve belli bir amaca yönelik değerlendirme ve sınıflandırma uygulamaları yasaktan muaf tutulmuştur. Finansal kredi puanlama ve dolandırıcılık tespit sistemleri, sigortacılıkta kaza riski tespitine yönelik telematik hizmetler, platformların güvenlik gerekçesiyle oluşturduğu kullanıcı profilleri, hedefli reklamcılık faaliyetleri, iskan ve istihdam amacıyla mülteci kamplarında kullanılan sistemler, online alışveriş sitelerindeki puanlama sistemleri, kolluk ve yaptırım otoriteleri tarafından kullanılan sistemler vs. tek başına yasak kapsamında değildir¹⁵. Ayrıca, gerçek kişileri doğrudan

¹³ Ivana Bartoletti and Raphaële Xenidis, *Study on the Impact of Artificial Intelligence Systems, Their Potential for Promoting Equality, Including Gender Equality, and the Risks They May Cause in Relation to Non-Discrimination* (Strasbourg: Council of Europe, 2023), 50-59.

¹⁴ Nathan Genicot, "Social Scoring (Article 5(1)(c))", in Gianclaudio Malgieri and others (eds), *The EU Artificial Intelligence Act: A Thematic Commentary* (Hart Publishing 2026).

¹⁵ European Commission, "Commission Guidelines on prohibited artificial intelligence practices established by Regulation (EU) 2024/1689 (AI Act)", Document C(2025)5052 final, February, 4, 2025. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/commission-publishes-guidelines-prohibited-artificial-intelligence-ai-practices-defined-ai-act>.

etkilemeyen tüzel kişilere ilişkin puanlamalar ve kullanıcılar tarafından bir hizmetin kalitesini değerlendirmek için yapılan puanlamalar da yasak konusu değildir. Bu itibarla YZ destekli puanlama sistemlerine ilişkin genel bir yasaktan söz edilemez. Ancak uygun düştüğü takdirde puanlama sistemleri ayrımcılık yasağı, veri koruma, tüketici koruma ve ilgili mevzuattan kaynaklanan sınırlamalara konu olabilecektir¹⁶.

AB YZY kapsamındaki hukuki koruma AB'deki ayrımcılık yasağı hukuku düzenlemelerinden daha geniştir¹⁷. Ancak hüküm soru işaretlerini beraberinde getirmekte ve hukuki belirliliğe ihtiyaç duyulduğu belirtilmektedir. AB Komisyonu Rehberi'nde sıklıkla sayılan ölçütlerle ilgili somut vakaya özel değerlendirme yapılması gerektiği vurgulanmaktadır. Bu nedenle yapılan açıklamalar yol gösterici olmakla birlikte yeterli bulunmamaktadır¹⁸. Sosyal davranış, zararlı sonuç ve olumsuz muamele, verilerin toplanma amacı ile kullanımı arasındaki bağlantı, orantısızlık, istisna kapsamındaki hukuka uygun uygulamaların ne olduğu hakkında belirsizlikler sürmektedir. Bu itibarla

yasağın uygulanabilirliği ve etkisi tartışma konusudur¹⁹.

AB YZY m. 5/1(b) hükmü de süregelen ekonomik ve sosyal eşitsizliklerin pekiştirilmesi ve ağırlaştırılmasını önlemeyi amaçlamaktadır. Bu kapsamda kişi veya grupların yaş, engellilik veya özel bir sosyal veya ekonomik durumdan kaynaklı savunmasızlığını istismar eden YZS'nin piyasaya arzı, hizmete sunumu ve kullanımı yasaktır. Bunun için YZS'nin bu kişilerin davranışını bir diğer deyişle iradesi ve kararını önemli ölçüde bozma amacıyla veya bozacak etkide bulunmak suretiyle kullanılması sonucu bunların veya başka kişilerin önemli bir zarara uğraması veya önemli bir zarar doğmasına dair makul bir ihtimal olmalıdır. Hükümde ayrımcılık yasağıyla bağlantılı olarak savunmasız kişilere özel koruma getirilmektedir²⁰.

Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü (GVKT) özel olarak puanlama sistemlerini düzenlememektedir. Ancak kişilere, belli istisnalar saklı kalmak üzere otonom bir karar sistemine konu olmama hakkı tanımaktadır. Bu kapsamda kişiler hukuki sonuç doğuran veya hukuki sonuç benzeri önemde etkiye neden olan ve yalnızca otonom veri işleme süreçlerine

¹⁶ European Commission, a.g.e., s. 60-61.

¹⁷ European Commission, a.g.e., p. 165.

¹⁸ European Commission, a.g.e., s. 49-59.

¹⁹ Xin Dai, "Regulatory Alternatives to the AI Social Scoring Ban: A Comparative Perspective", *German*

Law Journal, 26(7), (2025): 1150-1155. <https://doi.org/10.1017/glj.2026.10180>.

²⁰ European Commission, a.g.e., p. 138.

dayanan bir karara maruz bırakılmamalıdır. Emsal bir kararda otonom hesaplanan kredi notunun (geri ödeme olasılık tahmini), bizatihi otonom bir karar olmamakla beraber kredi reddi kararındaki ağırlığı nedeniyle düzenleme kapsamında olduğu belirtilerek geniş yorumlanmıştır. Bu çerçevede istisna hâller söz konusu olmadıkça koşulları taşıyan algoritmik puanlama sistemlerinin de düzenleme kapsamında olduğu söylenebilecektir²¹. Diğer taraftan GVKT'deki "hukuka uygun ve adil veri işleme" ilkesi, veri işleme süreçlerinde ayrımcılık yasağının dikkate alınmasını gerektirmektedir. Bu kapsamda veri öznesinin hak ve menfaatlerine aykırı sonuçlara yol açacak riskler önlenmelidir. Şeffaflık ilkesi başta olmak üzere GVKT'deki birçok hüküm de ayrımcılık yasağının korunmasına hizmet etmektedir²².

b. Yapay Zekâ Yönetişimine İlişkin Hukuki Belgeler

YZ yönetiminde esas alınacak ilkeler çeşitli kurumlar tarafından deklare edilmektedir. AB Komisyonu YZ Çalışma

Grubu Güvenilir YZ İçin Etik Prensipler, OECD YZ İlkelerine Dair Tavsiye Kararı, UNESCO YZ Etiği Tavsiye Kararı ve BM YZ'nin Etik Kullanım Rehberi²³ dahil birçok belgede YZS'de ayrımcılık yasağına özel önem atfedilerek tavsiye niteliğinde uyarılarda bulunmaktadır. YZS'nin tasarımı ve itibaren tüm aşamalarda adil sonuçlar için gerekli aksiyon ve önlemlerin alınması, insan müdahalesi ve denetiminin sağlanması, etkili inceleme ve denetim mekanizmalarının (insan hakları etki değerlendirmesi, özen yükümlülüğü kontrolleri, sertifikalar vs.) uygulanması, dezavantajlı, savunmasız veya farklı durumdaki kişileri dahil eden kapsayıcı bir yaklaşım içinde olunması ve ihlal hâlinde tazmin mekanizmalarının oluşturulması bahsedilen öneriler arasında yer almaktadır.

Avrupa Konseyi YZ, İnsan Hakları, Demokrasi ve Hukukun Üstünlüğü Çerçeve Sözleşmesi²⁴, YZS'nin insan haklarına uygun tasarlanması, geliştirilmesi ve uygulanmasını amaçlayan ilk uluslararası sözleşmedir. Sözleşme'nin 10. maddesi eşitlik ve ayrımcılık yasağının YZS'nin tüm

²¹ Letizia Comel, "Scoring Systems in the General Data Protection Regulation and Artificial Intelligence Act: A Critical Appraisal", s. 15-18; Genicot, "Social Scoring (Article 5(1)(c))", s. 7-11.

²² Ivana Bartoletti and Raphaële Xenidis, *Study on the Impact of Artificial Intelligence Systems, Their Potential for Promoting Equality, Including Gender Equality, and the Risks They May Cause in Relation to Non-Discrimination*, s. 59-62.

²³ Independent High-Level Expert Group on Artificial Intelligence set up by the European

Commission, *Ethics Guidelines for Trustworthy Artificial Intelligence*, April, 8, 2019. OECD, *Recommendation of the Council on Artificial Intelligence*, OECD/LEGAL/0449, adopted May 22, 2019, Amended May 03, 2024. UNESCO, *Recommendation on the Ethics of Artificial Intelligence*, SHS/BIO/PI/2021/1, 2022. UN, *Principles for the Ethical Use of Artificial Intelligence in the United Nations System*, 2022.

²⁴ Council of Europe, *Framework Convention on Artificial Intelligence*, CETS No:225, 5.09.2024.

yaşam döngüsünde dikkate alınmasını öngörmektedir. Objektif ve makul bir gerekçe olmaksızın koruma altına alınmış özelliklere dayalı olarak kişilerin dezavantajlı muamelesini yasaklayan normun yeterli olmadığı kaydedilerek yasal, idari ve teknik çözümlerle devletlerin inisiyatif alması beklenmektedir.²⁵

Avrupa Birliği Dijital Çağ için Dijital Hak ve İlkeler Bildirisi²⁶ insan merkezli, güvenilir ve sürdürülebilir dijital dönüşüm hedefi doğrultusunda insan haklarına dikkat çekerek algoritmik sistemlerde daha tasarım aşamasında ayrımcılıktan kaçınılması konusunda uyarıda bulunmaktadır. Temel hakları ilgilendiren kararlarda insan denetiminin sağlanması, uygun veri kümelerinden yararlanılması ve güvenilir ölçütlerin kullanımı, dijital kamu alanında çoğulculuk ve etkim katılımın sağlanması ve hedefli reklamcılık faaliyetleriyle artan istismar olaylarının önlenmesi gerektiği vurgulanmaktadır.

5. Ayrımcılık Yasağı Kapsamında Dikkat Çeken Davalar

Otonom sistemlerin artan kullanımı anayasal güvenceler ve özellikle ayrımcılık yasağı bağlamında yoğun tartışmalara ve toplumsal itirazlara neden olmuş; algoritmik puanlama sistemleri nedeniyle yaşanan hak kayıpları mahkemeye taşınmıştır. Artan dijital dönüşüm ve yasal düzenlemelerdeki eksiklik davaların süreceğine işaret etmektedir. Ayrımcılık yasağı AB düzeyinde ve üye ülkelerde çeşitli normlarla korunmaktadır. Yasağa aykırılık hâlinde AB ülkelerinde dava, uzlaştırma ve arabuluculuk gibi yargısal mekanizmaların yanında denetim kurulu ve eşitlik otoritesi gibi yargı dışı mekanizmalar da bulunmaktadır.²⁷ Amerika Birleşik Devletleri'nde (ABD) ise ayrımcılık yasağına dair genel ya da sektöre ve konuya özel federal ve eyalet düzeyinde düzenlemeler mevcuttur. Bu durumda yargısal yollara başvurulabildiği gibi kurumlar da görevli oldukları alanda inisiyatif alabilmektedir. Türkiye'de ise algoritmik ayrımcılığın dava konusu olması

²⁵ Explanatory Report to The Council Of Europe Framework Convention on Artificial Intelligence and Human Rights, Democracy and the Rule of Law, s. 16-17.

²⁶ Council of the European Union, European Commission, European Parliament, *European Declaration on Digital Rights and Principles for the Digital Decade*, 2023/C 23/01, 23.01.2023, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ%3AJOC_2023_023_R_0_001.

²⁷ Isabelle Chopin and Catharina Germaine, A comparative analysis of non-discrimination law in Europe 2025, European Commission, December 2025, s. 79 vd., <https://www.migpolgroup.com/wp-content/uploads/2026/01/a-comparative-analysis-of-non-discrimination-law-in-DS0125211ENN.pdf>. AB ayrımcılık yasağına dair düzenlemeler için bkz. European Council, "Non-discrimination", July, 30, 2025, <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/non-discrimination/>.

önünde bir engel olmamakla beraber henüz emsal bir yargı kararı bulunmamaktadır. Bu nedenle literatürde atıf alan bazı yabancı yargı kararlarına değinmekle yetineceğiz.

Hollanda hükûmetinin vergi kaçakçılığı olasılığını hesaplamak için kullandığı algoritmik risk hesaplama sistemi (*System Risk Indication*, “SyRI”) davası, uluslararası insan hakları normlarının uygulanması itibarıyla örnek teşkil etmektedir. Hague yerel mahkemesi; sistemin daha çok sorunlu olarak kabul edilen bölgelerde kullanılmasını, sosyo-ekonomik geçmiş ve göçmenlik durumuna dayalı ayrımcılığın göstergesi olarak kabul etmiş ve ayrımcılık yasağının ihlal edildiğine hükmetmiştir. Bununla birlikte SyRI sisteminde risk hesaplama modeline ilişkin bilgi paylaşılmamasını ve şeffaflık sağlanmamasının kişilerin hak arama özgürlüğüne aykırı olduğu tespit edilmiştir.²⁸

Fransa’da sivil toplum kuruluşları tarafından ilk defa bir sosyal puanlama algoritması Danıştay’da dava konusu edilmiştir. Fransız sosyal hizmetlerinin aile

yardımları için kullandığı algoritmik sistemin veri koruma hakkı ile ayrımcılık yasağını ihlal ettiği ileri sürülmüştür. Sistem tarafından kişilere atanan “şüphe puanı” başka birçok ölçütün yanında düşük gelir, işsizlik, sosyal destek yardımı alma ölçütlerini de dikkate almaktadır. Buna göre puanı yüksek kişiler daha fazla denetime maruz kalmaktadır. Dolandırıcılık ihtimalinin fakirlikle ilişkilendirilmesinin dezavantajlı kişilerin durumunu haksızca kötüleştirerek ayrımcı uygulamalara neden olduğu belirtilmiştir. Dava henüz sonuçlanmamıştır.²⁹

ABD’de *State of Wisconsin v Eric L Loomis*³⁰ davasında, ceza sisteminde algoritmik risk hesaplama sisteminin ayrımcılık yasağı çerçevesinde anayasal güvencelere uygunluğu tartışma konusu olmuştur. Olayda cezanın takdiri aşamasında mahkemeye sunulan inceleme raporu ekinde algoritmik bir sistem (COMPAS) tarafından suçlunun tekrar suç işleme riskini gösteren bir rapor yer almaktadır. Suçlunun verileri kullanılarak suçun tekerrür olasılığı 1-10 aralığındaki ölçekte üç kolondan oluşan bir grafikte

²⁸ Office of the UN High Commissioner for Human Rights (OHCHR), “Landmark ruling by Dutch court stops government attempts to spy on the poor – UN expert”, February 5, 2020, <https://www.ohchr.org/en/press-releases/2020/02/landmark-ruling-dutch-court-stops-government-attempts-spy-poor-un-expert>.

²⁹ La Quadrature du Net, “French Family Welfare Scoring Algorithm Challenged In Court By 15

Organisations”, October 16, 2024, <https://www.laquadrature.net/en/2024/10/16/french-family-welfare-scoring-algorithm-challenged-in-court-by-15-organisations/>.

³⁰ *State of Wisconsin v. Eric L. Loomis*, 2016 WI 68, 881 N.W.2d 749, cert. denied, 137 S. Ct. 2290 (2017).

gösterilmektedir. İnceleme raporunda, COMPAS risk puanının suçluya özel bir puan olmayıp benzer suç geçmişi olan diğer hükümlülerle karşılaştırma yoluyla hesaplanan genel bir olasılık ifade ettiği bilgisi yer almaktadır. Ceza hükmünün yasaklı ayrımcı ölçütlere dayanmaması anayasal koruma altındadır ve davacı, COMPAS sisteminde cinsiyet ölçütünün dikkate alınmasına itiraz etmektedir. Wisconsin Yüksek Mahkemesi, sistemin grup verisine dayanması nedeniyle yanlı ve ayrımcı sonuçlar üretebileceği konusunda genel uyarıda bulunmaktadır. Ancak suç tekrarı oranının erkeklerde daha yüksek olduğunu gösteren istatistiklerle uyumlu olduğuna dikkat çekerek cinsiyet ölçütünün sistemin doğruluğuna hizmet ettiğini belirtmektedir. Ayrıca COMPAS risk değerlendirmesinin ceza üzerinde tek başına belirleyici olmaması ve diğer etmenlerle uyumlu olması koşuluyla sınırlı bir şekilde dikkate alınması nedeniyle adil yargılanma hakkıyla uyumlu olduğuna hükmetmiştir. Karar yoğun tartışmaları da beraberinde getirmiştir.

ABD’de YZ tabanlı kiracı tarama sistemi hakkındaki bir davada, barınma olanaklarında ayrımcılık tespit edilmiştir.³¹ Sistemde kira performans öngörülerini çerçevesinde istatistiksel önemine göre çeşitli

ölçütler ağırlıklandırılarak kiracıya özel “Saferent risk puanı” oluşturulmakta ve mülkiyet kiralama riski hesaplanmaktadır. Ardından konut sağlayıcısının tercihleri ve kiracının puanına göre konut sağlayıcısına kabul/red/koşullu karar seçenekleri önerilmektedir. ABD’de kira yardım desteği alan davacı iki siyahi kadının konut kiralama başvurusu kredi geçmişi ve puanı nedeniyle reddedilmiştir. Davacılar, sistemin kendi seçim kriterlerini dayattığını ve hesaplamaların siyahi, Hispanik ve kira desteği alanlar bakımından federal Adil Konut Yasası ve Massachusetts Konut Ayrımcılığı Yasası’nda öngörülen konut satış ve kiralama ayrımcılık yasağına aykırı olduğunu savunmuştur. Saferent puanı ağırlıklı olarak kiracının kredi geçmiş ve puanına dayanmakta ve iflas durumu, vadesi geçmiş ödeme kayıtları, genel ödeme geçmişi ve konuttan tahliye durumu gibi ölçütleri de içermektedir. Kira ödeme riskiyle ilgisiz borçlar dahil tüm finansal verilerin (tahliye durumu hariç) dikkate alınmasının, ayrımcı olduğu belirtilmiştir. Tarihi süregelen eşitsizliklere dayalı istatistiksel verilere katkıda bulunmasa da algoritmada bunların kullanılmasının, barınma olanaklarında “ırk ve gelir kaynağına dayalı ayrımcılığa” neden olduğu belirtilmiştir. Kiralama kararının kendisine ait olmamasına rağmen nedensellik

³¹ *Louis et al. v. SafeRent Solutions, LLC et al.*, No. 1:22-cv-10800-AK, *Memorandum and Order on*

Defendants' Motions to Dismiss, (U.S. District Court for the District of Massachusetts, July 26, 2023).

ilişkisinin varlığı nedeniyle davalının sorumluluğu kabul edilmiştir. Davacı taraf lehine toplam 2.275.000 ABD Doları'nın kabul edilmesi üzerine dava uzlaşmayla sona ermiştir.³²

ABD'de okullarda kullanılan EVAAS isimli otonom öğretmen performans değerlendirme sistemiyle ilgili davada, ayrımcılık yasağına ilişkin talep kabul görmemekle birlikte başka bir anayasal güvence yer bulmuştur. Özel bir şirket tarafından geliştirilen algoritma, öğretmenlerin performansını birçok farklı değişkenin yanında öğrenci başarısına katkısı üzerinden (katma değer modeli) ölçmektedir. Öğrencinin ortak sınavlardaki ortalama puanı üzerinden gösterdiği gelişim, ülke çapında aynı sınıf veya derste başka öğrencilerin başarısıyla istatistiksel yöntemlerle kıyaslanarak öğretmen için verimlilik puanına dönüştürülmektedir. Bu şekilde öğretmenler beş farklı derecede sınıflandırılmaktadır. Puanı nedeniyle yetersiz bulunan öğretmenlerin iş sözleşmelerinin feshedilmesi EVAAS sistemine itirazları getirmiştir. Davacılar, eşit hukuki koruma ve adil yargılanma ilkesi çerçevesinde iddialarını sunmuştur. Güney Texas Federal Bölge Mahkemesi, farklı

muameleyi haklı kılan sınıflandırma sisteminin meşru bir amaca hizmet etmesi koşuluyla uygulanabileceğini kabul ederek doğrudan ayrımcılık yasağına aykırı bir durum olmadığına hükmetmiştir. Ancak öğretmenlerin iş sözleşmelerinin anayasal koruma altında olan mülkiyet hakkı kapsamında olduğu belirtilmiştir. Bu çerçevede 14. Değişiklik'teki adil yargılanma ilkesi kapsamındaki usul güvencelerine aykırı olarak mülkiyet hakkından mahrum bırakıldıklarına hükmetmiştir. Üçüncü taraf bir şirket tarafından geliştirilen algoritmanın kapalılığı, keyfi ve hatalı puanlama riski taşımaktadır. Sistem içi bağılılık nedeniyle bir öğretmenin verisinin değişmesi hâlinde tüm sistem çapında tekrar analiz yapmak gerekmekte ve diğer öğretmenlerin puanı da değişmektedir. Bu hassasiyete rağmen sistem algoritması ve doğruluğu hakkında yeterli bilgi sunulmaması, öğretmenlerin iş sözleşmelerinin fesih nedenini öğrenme, puanı doğrulama ve yasal haklarını kullanma olanağından mahrum bırakmaktadır. Puanların doğru hesaplanmasını sağlama ve puanları doğrulama imkanının olmaması nedeniyle sistemin uygulamasından vazgeçilmiştir.³³

³² *Louis et al. v. SafeRent Solutions, LLC et al.*, No. 1:22-cv-10800-AK, *Final Approval Order*, (U.S. District Court for the District of Massachusetts, November 20, 2024). *Louis et al. v. SafeRent Solutions, LLC et al.*, No. 1:22-cv-10800-AK, *Plaintiffs' Unopposed Motion For Certification Of*

The Settlement Classes And Final Approval Of The Class Action Settlement, (U.S. District Court for the District of Massachusetts, November 8, 2024).

³³ *Houston Federation of Teachers v. Houston Independent School District*, 251 F. Supp. 3d 1168 (S. D. Tex. 2017). American Federation of Teachers,

SONUÇ

Sosyal puanlama sistemleri kişileri kategorize etme, ayrıştırma ve sıralama mantığı üzerine bina edilmiştir. Bu durum insan onuru, ayrımcılık yasağı, kişi özgürlüğü ve güvenliği, adil yargılanma, özel hayatın ve aile hayatının korunması, gizlilik, kişisel verilerin korunması hakkı, ifade özgürlüğü, din ve vicdan özgürlüğü, haberleşme özgürlüğü, etkili başvuru hakkı, eğitim hakkı, mülkiyet hakkı, seyahat özgürlüğü, çalışma ve sözleşme özgürlüğü dahil birçok temel hak ve özgürlüğü olumsuz etkilemektedir. Dezavantajlı ve savunmaya muhtaç kişi veya gruplar bu süreçten daha fazla etkilenmekte olup toplumdaki eşitsizlikler artmaktadır. Çin’de uygulanan sosyal kredi sistemi bunun en canlı örneklerinden birini teşkil etmektedir. Olasılık ifade eden sayısal değerlerle yapılan sınıflandırmalara göre temel hak ve özgürlüklere müdahale, hukuk devletinde kabul edilebilir bir durum değildir. Modern devlet algoritmik yönetim süreçlerindeki bu meşruiyet sorunu yeni bir vizyona ihtiyaç olduğunu göstermektedir³⁴.

Sosyal puanlama sistemlerinin ayrımcılığa ve hataya açık olduğu birçok vakada ortaya çıkmaktadır. Buna karşın algoritmik ayrımcılıkla ilgili düzenlemeler yeterli hukuki koruma sunmamaktadır. Anayasal güvenceler ve ayrımcılık yasağına aykırı birçok durumlarda, *ex-post* hukuki korumanın yeterli gelmediği görünmektedir. Şeffaflık sorunu, algoritmik ayrımcı puanlamalara karşı itiraz ve etkin başvuru ve tazmin yollarının olmaması veya bu kapsamdaki hukuki belirsizlikler hesap verilebilirlik sorununu getirmektedir. Bu çerçevede devasa gözetim ve kontrol mekanizmalarına karşı bireyin hak arama ve özgürlük talebi zorlaşmaktadır. Diğer yandan önceden ayrımcılığa neden olacak faktörleri tespit etmek ve engellemek kolay değildir. Bu itibarla *ex-ante* koruma yöntemleriyle sistem tasarımından itibaren insan hakları dikkate alınarak yasal, idari ve teknik güvencelerin getirilmesi önerilmektedir. Ancak sunulan güvencelerin temel hak ve özgürlükler için yeterli korumayı sağlamayacağı durumlarda uygulamanın sınırlandırılması veya bundan vazgeçilmesi gerekmektedir. Son olarak, algoritmik ayrımcılık üzerine araştırmalar yapılarak toplumun ve konuyla ilgili tüm aktörlerin bilgilendirilmesi ve farkındalık çalışmalarıyla desteklenmesi önem arz etmektedir.

“Federal Suit Settlement: End of Value-Added Measures for Teacher Termination in Houston,” press release, October 10, 2017, <https://www.aft.org/press-release/federal-suit-settlement-end-value-added-measures-teacher-termination-houston>.

³⁴ Ching-Fu Lin, “Automated Performance Scoring and the Limit of Algorithmic Governance in the Education Sector”, s. 202.

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın akademik incelemesinde sunduğu değerli katkı ve geri bildirimleri için Dr. Ayşenur Ocak'a teşekkür ederiz.

KAYNAKÇA

American Federation of Teachers. “Federal Suit Settlement: End of Value-Added Measures for Teacher Termination in Houston.” Press release. October 10, 2017. <https://www.aft.org/press-release/federal-suit-settlement-end-value-added-measures-teacher-termination-houston>.

Bartoletti, Ivana, and Raphaële Xenidis. *Study on the Impact of Artificial Intelligence Systems, Their Potential for Promoting Equality, Including Gender Equality, and the Risks They May Cause in Relation to Non-Discrimination*. Strasbourg: Council of Europe, 2023.

Comel, Letizia. “Scoring Systems in the General Data Protection Regulation and Artificial Intelligence Act: A Critical Appraisal”. *Maastricht Centre for European Law Master Thesis Series*. No. 2025/03, (2025).

Council of Europe. *Explanatory Report to The Council Of Europe Framework Convention on Artificial Intelligence and Human Rights, Democracy and the Rule of Law*. 5.09.2024.

Council of Europe. *Framework Convention on Artificial Intelligence*. CETS No:225. 5.09.2024.

Creemers, Rogier. “China’s Social Credit System: An Evolving Practice of Control”. (2018). <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3175792>.

Dai, Xin. “Regulatory Alternatives to the AI Social Scoring Ban: A Comparative Perspective”. *German Law Journal* 26, sy. 7 (2025): 1149-1166. <https://doi.org/10.1017/glj.2026.10180>.

Donnelly, Drew. “China Social Credit System Explained - What Is It & How Does It Work?”. *Remote People*. 14.02.2026. <https://remotepeople.com/china-social-credit-system-explained/>.

Dudarenok, Ashley. “China’s Social Credit System In 2025: How It Works And What It Really Means”. *Chozan*. 4.11.2025. <https://chozan.co/chinas-social-credit-system/>.

European Commission. “*Commission Guidelines on prohibited artificial intelligence practices established by Regulation (EU) 2024/1689 (AI Act)*”. Document C(2025)5052 final. February, 4, 2025. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/commission-publishes-guidelines-prohibited-artificial-intelligence-ai-practices-defined-ai-act>.

Genicot, Nathan. “Social Scoring (Article 5(1)(c))”. in Gianclaudio Malgieri and others (eds), *The EU Artificial Intelligence Act: A Thematic Commentary* (Hart Publishing 2026).

Independent High-Level Expert Group on Artificial Intelligence set up by the European Commission. *Ethics Guidelines for Trustworthy Artificial Intelligence*. April, 8, 2019.

Köchling, Alina, Wehner, Marius Claus. “Discriminated by an algorithm: a systematic review of discrimination and fairness by algorithmic decision-making in the context of HR recruitment and HR development”. *Business Reserach* 13, (2020): 795–848. <https://doi.org/10.1007/s40685-020-00134-w>.

La Quadrature du Net. “French Family Welfare Scoring Algorithm Challenged In Court By 15 Organisations”. October 16, 2024. <https://www.laquadrature.net/en/2024/10/16/french-family-welfare-scoring-algorithm-challenged-in-court-by-15-organisations/>.

Lin Ching-Fu. “Automated Performance Scoring and the Limit of Algorithmic Governance in the Education Sector”. *Money, Power, and AI: Automated Banks and Automated States*, ed. Zofia Bednarz and Monika Zalnieriute. Cambridge, Cambridge University Press, (2023): 189-204.

Liu, Chuncheng, and Akos Rona-Tas. “Trusting by Numbers: An Analysis of a Chinese Social Credit System Governance Infrastructure”. *Critical Sociology* 51, no. 6 (2025): 1247-1265. <https://doi.org/10.1177/08969205241246528>.

National Non-Discrimination and Equality Tribunal of Finland. “Multiple discrimination in the assessment of creditworthiness”. (2018). <https://www.yvtltk.fi/en/decisions/multiple-discrimination-in-the-assessment-of-creditworthiness/>.

OECD. *Recommendation of the Council on Artificial Intelligence*. OECD/LEGAL/0449. adopted May 22, 2019. amended May 03, 2024.

Office of the UN High Commissioner for Human Rights (OHCHR). “Landmark ruling by Dutch court stops government attempts to spy on the poor – UN expert”. February 5, 2020. <https://www.ohchr.org/en/press-releases/2020/02/landmark-ruling-dutch-court-stops-government-attempts-spy-poor-un-expert>.

State Council of the People’s Republic of China. “Planning Outline for the Construction of a Social Credit System (2014–2020)”. Çev. Rogier Creemers. *China*

Copyright and Media (blog). Ed. Rogier Creemers. June 14, 2014. Last modified April 25, 2015.

<https://chinacopyrightandmedia.wordpress.com/2014/06/14/planningoutlinefortheconstructionofasocialcredit-system-2014-2020/>.

Truksa, Christopher Lloyd. “Trust the Process: Evaluating China’s Social Credit Systems”. *ASIANetwork Exchange A Journal for Asian Studies in the Liberal Arts*. 29(1). (2025). doi: <https://doi.org/10.16995/ane.11259>.

UN. *Principles for the Ethical Use of Artificial Intelligence in the United Nations System*. 2022.

UNESCO. *Recommendation on the Ethics of Artificial Intelligence*. SHS/BIO/PI/2021/1. 2022.

Wang, Xukang, Wu, Ying Cheng, Ji, Xueliang, Fu, Hongpeng. “Algorithmic discrimination: examining its types and regulatory measures with emphasis on US legal practices”. *Frontiers in Artificial Intelligence*. (21.05.2024). doi: 10.3389/frai.2024.1320277.

İSTANBUL BAROSU

•

Bilişim Hukuku Komisyonu

•

Yapay Zekâ Çalışma Grubu

•

2026

Editör

Av. Müge Kahveci

Av. Nursena Çetingöl